

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
_____ 2023 року

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри
філософії та міжнародної комунікації,
протокол № від _____ 2023 р.
Завідувач кафедри
Валентина КУЛЬТЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Англійська мова та друга іноземна»
_____ Валентина СТРИЛЕЦЬ
Гарант ОП «Німецька мова та друга іноземна»
_____ Наталія ОЛЬХОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Латинська мова»

Спеціальність: 035 «Філологія»
Спеціалізація: 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»
035.043 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – німецька»
Освітня програма: «Англійська мова та друга іноземна»
«Німецька мова та друга іноземна»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: Шинкарук Василь Дмитрович, доктор філол. наук,
професор кафедри філософії та міжнародної комунікації
Вакулик Ірина Іванівна, канд. філол. наук,
доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	035 Філологія	
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)	
Освітня програма	Англійська мова та друга іноземна Німецька мова та друга іноземна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	<i>75 год.</i>	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>3 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів із основами латинської мови, допомогти набути практичних умінь і навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності. Оволодіння студентами основами латинської мови надасть їм можливість читати і перекладати латинські тексти, відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття наукової термінології у сфері журналістики.

Завдання: загальноосвітні завдання курсу полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх загальної мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Завдяки чіткій побудові граматики та синтаксису латинська мова розвиває також уміння та навички логічного мислення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи латинської фонетики, граматики, синтаксису та словотвору;
- володіти навичками нормативного читання латинських слів та перекладу латинських текстів зі словником;
- наукову термінологію відповідного профілю, утворену від латинських коренів;
- засвоїти (в усній та письмовій формі): 1080 лексичних та словоутворюючих одиниць латинського та грецького походження, а також близько 120 латинських прислів'їв, сентенцій та крилатих висловів;

уміти:

- правильно читати і писати латинські слова;
  - володіти необхідним запасом лексичного матеріалу професійного спрямування;
  - робити граматичний, словотвірний та синтаксичний аналізи;
  - практично володіти граматичними формами та синтаксичними конструкціями;
  - перекладати зі словником латинські тести;
  - бути поінформованим про походження та розвиток латинської мови, роль латинської мови у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології, вплив античної науки та літератури на розвиток нової європейської культури;
- Застосовувати знання для розв'язання задач і проблем у сферах професійної діяльності, що передбачає збирання та інтерпретацію лінгвістичних та перекладознавчих даних, вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) під час професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Змістовий модуль 1. Фонетика

ЛЕКЦІЯ 1. LECTIO PRIMA Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови. Латинський алфавіт. Вимова звуків і буквосполучень.

Латина – найстаріша індоєвропейська мова. Періодизація історії розвитку мови.

Новолатинський алфавіт. Вимова голосних звуків. Вимова приголосних звуків.

Особливості вимови буквосполучень. Поняття дифтонга.

ЛЕКЦІЯ 2. LECTIO SECUNDA Морфологія. Дієслово (verbum)

Частини мови, їхні граматичні категорії.

Граматичні категорії дієслова.

Неособові дієслівні форми (verba infinita). Словникова форма дієслова.

Основи дієслова.

Дієвідміна (conjugatio).

Теперішній час (praesens). Теперішній час активного стану (praesens activi). Теперішній час пасивного стану (praesens passivi).

ЛЕКЦІЯ 3. LECTIO TERTIA. Іменник (nomen substantivum)

Граматичні категорії іменника. Словникова форма іменника.

Перша відміна іменників (Declinatio prima).

Друга відміна іменників (Declinatio secunda).

ЛЕКЦІЯ 4. LECTIO QUARTA. Прикметник (nomen adjectivum)

Прикметники I – II відміни.

Займенникові прикметники (adjectiva pronominalia).

Змістовий модуль 2. Морфологія. Синтаксис.

ЛЕКЦІЯ 5. LECTIO QUINTA. Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника.

Словотвір у системі дієслова. Словотвір у системі іменника. Словотвір у системі прикметника. Слово- та основоскладення. Префіксація. Суфіксація.

ЛЕКЦІЯ 6. LECTIO SEXTA. Adverbium (Прислівник). Praepositio (Прийменник).

Прислівник (adverbium). Особливості утворення та ступенів порівняння. Прийменник (Praepositio). Прийменники, які вживаються з аблятивом. Прийменники, які вживаються з акузативом. Прийменники, які вживаються з генетивом. Прийменники, які вживаються з акузативом та аблятивом.

ЛЕКЦІЯ 7. ЛЕСТІО СЕПТИМА. Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.

Узгодження підмета та присудка. Питальні речення. Пряме питання. Узгодження часів (consecutio temporum). Attractio modi. Підрядні речення. Непряме питання (quaestio obliqua). Непряме підрядне речення.

ЛЕКЦІЯ 8. ЛЕСТІО ОСТАВА. Nomen numerale: Числівник.

Розряди числівників. Кількісні числівники (numeralia cardinalia). Порядкові числівники (numeralia ordinalia). Розділові числівники (numeralia distributiva).

Числівникові прислівники (adverbia numeralia). Творення числівників. Відмінювання числівників. Синтаксис числівників.

Структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л			п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Фонетика. Морфологія														
Тема 1. Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови.	1	16	2		4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Systema morphologicum Linguae Latinae. Verbum.	3	16	2		4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Nomen substantivum.	5	16	2		4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Nomen adiectivum. Pronomen: Прикметник. Займенник.	7	16	2		4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1		64	8		16	-	40	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Морфологія. Синтаксис.														
Тема 1. Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника.	9	16	2		4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Adverbium (Прислівник). Prae-positio Прийменник.	11	16	2		4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.	13	16	2		4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Nomen numerale: Числівник.	15	8	1		2	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2		56	7		14	-	35	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин		120	15		30	-	75	-	-	-	-	-	-	-

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-	Не передбачено навчальним планом	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фонетична система латинської мови. Правила вимови та наголошення. Читання.	4
2	Verbum. Часи системи інфекта.	4
3	Nomen substantivum. Особливості відмінювання іменників III відміни.	4
4	Nomen adiectivum. Узгодження прикметників з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень	4
5	Числівники.	4
6	Займенники	4
7	Структура простого і складного речення. Граматичний порядок слів.	4
8	Gaudeamus. Sententiae Latinae	2
	Разом	30

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-	Не передбачено навчальним планом	-

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Опрацювати таблиці до теми «Systema phoneticum Linguae Latinae».	10
2.	Наведіть приклади дієвідмінювання дієслів I – IV дієвідміни. Проаналізувати латинські тексти.	10
3.	Проаналізувати систему іменника латинської мови у порівнянні зі слов'янськими та германськими мовами.	10
4.	Проаналізувати граматичні категорії прикметника латинської мови у порівнянні зі слов'янськими та германськими мовами.	10
5	Робота з латинськими текстами.	10
6.	Проаналізувати категорії прислівника. Синтаксис простого поширеного речення Узгодження підмета та присудка	10
7.	Опрацювати таблиці до теми «Часи системи перфекта».	10
8	Робота з латинськими текстами.	5
	Усього	75

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Питання для підготовки до екзамену

1. Латинський алфавіт.
2. Загальні відомості про фонетичну систему латинської мови, її відмінність від системи української мови.
3. Система латинських голосних, дифтонгів, диграфів.
4. Система приголосних.
5. Словосполучення з придиховим h.
6. Правило наголосу, поділ на склади.
7. Довгота і короткість складів.
8. Загальні відомості про частини мови.
9. Граматичні категорії частин мови.
10. Основні форми дієслова.
11. Основи дієслова.
12. Дієвідміни.
13. Особові закінчення часів інфекта активного та пасивного станів.
14. Наказовий спосіб дієслова.
15. Теперішній час дійсного способу активного та пасивного станів (*Praesens indicativi activi et passivi*).
16. Утворення минулого часу недоконаного виду активного і пасивного станів (*Imperfectum indicativi activi et passivi*).
17. Утворення майбутнього часу недоконаного виду активного і пасивного станів (*Futurum I indicativi activi et passivi*).
18. Синтаксис.
19. Часи системи інфекта дієслова *sum, fui, esse* (бути).
20. Дієслова похідні від *sum, fui, esse* (бути).
21. Поняття про речення.
22. Просте речення.
23. Підмет, присудок.
24. Порядок слів в простому реченні.
25. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміни.
26. Розподіл іменників на відміни.
27. Основа іменників.
28. I відміна іменників. Особливості відмінювання
29. II відміна іменників. Особливості відмінювання
30. Прикметники I та II відмін.
31. Прикметники III відміни.
32. Узгодження прикметника з іменником.
33. Ступені порівняння прикметників.
34. Займенник в латинській мові.
35. Творення числівників. Розряди займенників.
36. Числівники кількісні та порядкові.
37. Розділові числівники.
38. Синтаксис числівників.
39. Часи системи перфекта активного стану.

40. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану (Perfectum indicativi activi).
41. Утворення давноминулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану (Plusquamperfectum indicativi activi).
42. Утворення майбутнього часу доконаного виду дійсного способу активного стану (Futurum II indicativi active).
43. Перфектні часи дієслів esse , posse.
44. Прислівник
45. Прийменник. Сполучник.
46. Синтаксис складного речення.
47. Підрядні допустові та умови.
48. Підрядні часу.
49. Підрядні означальні.
50. Підрядні способу дії, міри.

Взірець екзаменаційного білета

Екзаменаційні запитання

1. Іменник. Граматичні категорії іменника.
2. Зробіть морфологічний розбір виділеного в реченні слова. *Scientia potentia est. Знання – сила.*
Scientia, ae f – знання

Тестові завдання

1. У латинській мові відкладний відмінок – це:
  - а) Genetivus;
  - б) Accusativus;
  - в) Dativus;
  - г) Ablativus.
2. Термін «дієслово» латиною – це:
  - а) pronomen;
  - б) praepositio;
  - в) coniunctio;
  - г) verbum.
3. У слові *cito* с вимовляється як:
  - а) [к];
  - б) [ц];
  - в) [з];
  - г) [дз].
4. Запишіть форми Gen. sing. для іменника *causa (causa, ae f)*.
5. Визначте основи іменників *civis is m,f; circūlus, i m*.
6. Записати форми жіночого і середнього родів для прикметників: *gravis, e важкий; ingens, ingentis величезний*.
7. Запишіть усі форми однини іменника *tubes, tubis f – хмара*.
8. У якому варіанті записано форми середнього роду прикметників:
  - а) lutea, luteum;
  - б) longa, lutea;
  - в) longa, longus;
  - г) longum, alba
9. Визначте варіант, в якому запропоновано правильний переклад термінологічного словосполучення *lex dura*: а) чинний закон; б) суворий закон; в) суворі закони; г) майбутній закон.
10. Запишіть форми множини Praesens activi для дієслова *venīre – приходити*.

9. Методи навчання

На початку ознайомлення із новою дисципліною, а також у процесі вивчення нових тем доцільно використовувати вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентської аудиторії. Чільне місце в групі словесних методів посідає метод роботи з навчальним посібником. Студенти мають усвідомлювати, що основним джерелом отримання наукової інформації є книга. Тому так важливо навчити студентство методам і прийомам самостійної роботи з підручниками та методичними посібниками: читання, виписування, складання таблиць, схем тощо.

Висока ефективність навчання не можлива без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають, передусім, використання демонстрації та ілюстрації (малюнки, схеми, графіки et cetera).

Використання в навчальному процесі тих чи інших методів зумовлене різними факторами: психологічними особливостями, дидактичними цілями, рівнем матеріального забезпечення навчальних закладів тощо.

Значне місце посідають вправи. Це метод навчання, котрий передбачає цілеспрямоване, багаторазове повторення студентами певних дій чи операцій із метою формування умінь і навичок. У дидактиці за характером навчальної роботи виділяють різні види вправ: письмові, графічні, технічні та інші. Щодо навчальної мети виділяють такі різновиди вправ: підготовчі, пробні (попереджувальні, коментовані, пояснювальні), тренувальні (за зразком, за інструкцією, за завданням), творчі.

Досить часто у підручниках та посібниках презентовано тести як структурну одиницю, яка являє собою систему, різну за метою та ступенем складності завдань, які побудовані на термінологічному матеріалі. То ж не менш важливим моментом у процесі навчання термінологічної латини є система контролю рівня знань студентів. Варіанти тестових робіт, виконання яких ґрунтується на операції вибору правильної детермінованої відповіді із серії запропонованих, спрямовані на формування у студентів системи алгоритмічних рішень, закріплення рецептивних умінь та навичок, необхідних для оволодіння дисципліною.

10. Форми контролю

Поточний контроль застосовують для перевірки і окремих студентів, і академічних груп здебільшого у повсякденній навчальній діяльності, насамперед, на планових заняттях. Викладач систематично спостерігає за навчальною роботою студентів, перевіряє рівень опанування програмного матеріалу, формування практичних навичок та вмінь, їхньої міцності, а також виставляє відповідні оцінки за усні відповіді, контрольні роботи, практичне виконання певних вправ, передбачених програмою навчальних дисциплін.

Поточний контроль має виховний характер, адже спрямований на стимулювання у студентів прагнення систематично самостійно працювати над навчальним матеріалом, підвищувати свій рівень знань, а також на вдосконалення педагогічної майстерності викладача.

Періодичний контроль має системний, плановий і цілеспрямований характер. Він полягає у визначенні рівня та обсягу оволодіння знаннями, навичками і вміннями наприкінці теми або модуля. Цей контроль здійснюють як у процесі навчальних занять, так і у спеціально відведений час.

Підсумковий контроль спрямовано на визначення рівня реалізації завдань, сформульованих у навчальній програмі, плані підготовки та в інших документах, які

регламентують навчально-виховний процес. Він охоплює і теоретичну, і практичну підготовку студентів.

Важливим засобом контролю є самоконтроль, який реалізує на практиці принципи активності й свідомого навчання, міцності знань, навичок і вмінь студентів. Розрізняють дві форми самоконтролю: індивідуальну і групову. У разі індивідуальної форми контролю студент самостійно визначає ступінь опанування професійними знаннями, навичками та вміннями. Груповий самоконтроль передбачає оцінку власної навчальної діяльності та досягнутих успіхів, а також визначення недоліків, обґрунтування шляхів їх подолання.

До основних форм організації перевірки знань, навичок і вмінь, окрім самоконтролю, належать індивідуальна, фронтальна і групова перевірки.

Мета індивідуальної перевірки – визначити, на якому рівні кожен студент оволодів сукупністю знань, а також визначити основні недоліки й шляхи усунення помилок.

Фронтальну перевірку застосовують, коли у відносно короткий термін часу слід з'ясувати рівень засвоєння програмного матеріалу. Викладач готує з певної теми короткі запитання, на які студент має дати короткі відповіді.

Групова перевірка спрямована на з'ясування рівня колективних дій, злагодженості й згуртованості під час виконання завдань. Інколи виправдовує себе комбінована перевірка – поєднання зазначених вище форм.

Відповідно до цілей контролю викладачі використовують сукупність прийомів і способів педагогічної діагностики для з'ясування ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів. Це сприяє цілісній картині перебігу дидактичного процесу у навчальному закладі та свідчить про його дієвість і результативність.

Основними методами перевірки успішності знань студентів є побічне спостереження, усне опитування, програмований контроль, письмові роботи, дидактичні тести тощо.

За допомогою методу спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів викладач з'ясовує здібності, успіхи, визначає обсяг і глибину оволодіння знаннями з дисципліни, рівень опанування відповідними навичками та вміннями, ступінь сформованості особистісних компетентностей, визначає недоліки й шляхи їх усунення тощо. Контрольне спостереження можна здійснювати у довільній формі на заняттях.

Письмовий контроль забезпечує глибоку й всебічну перевірку опанування програмного матеріалу. Цей метод досить об'єктивний, адже надає можливість порівняти рівень здобутих знань як в окремій групі, так і на потоці, виявити теоретичні знання, практичні навички та вміння, а також адекватне їх застосування у майбутній професійній діяльності.

Методом перевірки може бути й усне опитування. Його здійснюють за допомогою співбесіди чи відповідей студента. Завдяки своїй специфіці й характеру застосування метод може бути використаний як на лабораторних заняттях, так і у процесі різноманітних перевірок.

У дидактичній практиці дедалі частіше використовують тести, які становлять стандартизований комплект завдань щодо певного навчального матеріалу, за допомогою яких визначають рівень опанування матеріалом.

Дедалі частіше починають застосовувати програмований контроль, котрий дає змогу відразу отримати інформацію про рівень відповіді.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. № 10)

Шкала оцінювання

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$. Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни. Максимальна кількість балів (20) надається здобувачу вищої освіти за:

- отримання диплому I-го ступеню переможця студентської наукової конференції навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;
- отримання диплому переможця (I, II чи III місце) II-го етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни чи спеціальності (напряму підготовки) у поточному навчальному році;
- отримання диплому (I, II чи III ступеню) переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з відповідної дисципліни у поточному навчальному році;
- авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни.

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

12. Навчально-методичне забезпечення

Програма курсу навчальної дисципліни для підготовки бакалаврів спеціальності 035.043 «Філологія». (Германські мови та літератури (переклад включно), (англійська мова та друга іноземна).

Навчальні посібники.

Словники.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Вакулик І.І. «Гаудеамус» від джерел походження до культу. *Міжнародний філологічний часопис*. 2020. 11(2). URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>.
1. Водяна Л. В. Символічне значення соматизмів у фразеологізмах латинської, німецької та української мов. *Академічні Студії. Серія «Гуманітарні Науки»*. 2022. №1. С. 108-113.
2. Водяна Л. В. Числівник у латинських, німецьких та українських пареміях. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Том 32 (71) № 3 Ч. 1. С. 228-232.
3. Гриценко С. П. Латинська мова в Україні (історичний екскурс). URL: http://b-ko.com/book_21_glava_65_variant_2.html.
4. Коротюк О. В., Станіч В. С. Словник латинських висловів. Київ; ОВК, 2021. 218 с.
2. Латинська мова: практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 035 "Філологія". Уклад. О. В. Ковтун, В. І. Кульчицький, Н. І. Хайдарі. Київ: НАУ, 2021. 86 с.
3. Лучканин С. М. Історія класичної філології : навчальний посібник для магістрантів і студентів відділення класичної філології / 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. 332 с.
4. Макар І. С. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов: навч.-метод. посіб. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 192 с.
5. Макар, І. С., Бічер Д. В. Латинська мова для студентів-філологів = *Limba latină pentru studenții filologi*: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2018. 255 с.
6. Навольська Г. І. Латинська мова: навч. посібник для студентів зі спеціальності 033 «Філософія». Тернопіль, 2020. 161 с.
7. Оліщук Р. Л. Латинська мова. Синтаксис: підруч. для ВНЗ. Львів: Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202 с.
8. Шаманова Н. Є. Латинська мова: навч. посіб. з вивч. дисципліни. Миколаїв: НУК, 2021. 141 с.
9. Шинкарук В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 2020. 533 с.
10. Шинкарук В.Д. Семантико-синтаксична структура речень з числівниковим компонентом в латинській мові. *Міжнародний філологічний часопис*. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>

Інформаційні ресурси

1. Латинська мова. URL: <http://www.pinax.com.ua/latina>.
2. Латинські словникові уроки на Інтернет Поліглоті. URL: <https://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.
3. Медієвіст. Українська латиномовна література. URL: https://www.medievist.org.ua/2013/10/blog-post_19.html
4. Cambridge Latin Course. URL: <https://www.clc.cambridgescp.com/home-clc>.
5. Classical Latin Texts. URL: <https://latin.packhum.org>.
6. Corpus Scriptorum Latinorum. URL: <http://www.forumromanum.org/literature>.
7. The Latin Library. URL: <https://www.thelatinlibrary.com>.